

Fagdag i forbindelse med årsmøte for 2010 i Buskerud Sau og Geit
Leder, Jon Sand ønsket velkommen

Fylkesmann v/Marit Surlien Hoen oppsummerte videre beitesesong 2010.

Viser til statistikkene i årsmelding for Bsg som viser en svak økning i tap av lam og søyer på utmarksbeite.

På skogsbeite ligger tapet på rundt 9 %, mens i fjellbeiter er tapstalla noe over 3 %.

Kommunene Modum, Sigdal, Krødsherad har størst lammetap. Tapstall for søyer har økt i beitesesongen, noe som kan skyldes flere bjørner i Buskerud.

Registrering i organisert beitebruk er viktigere enn noen gang. 29 lag med 660 medlemmer har registrert slipt på utmarksbeite 30600 søyer og 55 000 lam. Tap på utmarksbeite er registrert til ca. 3100 lam og 840 søyer.

Dette er resultat fra registreringer på 93 % til organisert beitebruk i Buskerud.

Tapet i Regionen har liten nedgang!

Holleia beitelag var en del av et Nasjonalt beiteprosjekt i 2010. De har fått tilskudd til bruk av radiobjeller. Buskerud ligger på 4 - 5. plass i Norge i bruk av radiobjeller og de har vært mulighet til å søke midler til bruk.

Erstatning for tap av sau på beite.

Fra salen:

- Nore: Erstatning av dyr i samme område blir ikke lagt til dokumenterte.
- Nore: Totaldokumenterte/erstatning til bjørn er på ca en halv million på landsbasis.
- Kongsberg: Egenandel av tap på 3,9 % har blitt godkjent ved god dokumentasjon over flere år. Erstatningsordningen fungerer bra.
- Erstatning i Hol kommune av 1763 sau og lam, dette er ca halvparten av tapet. Det må skilles mellom fjell, skog og blandingsbeite innen kommunen. Det må også tas hensyn til hvor stort tapet er i forhold til normaltapet hos den enkelte.
- Ørpen/Redal prosjektet har god dokumentasjon over tapsårsaker. Erstatning blir likevel ikke betalt ut for de dyra som ikke blir dokumentert.
- Gol: Hvor store kostnader blir dette for saueholdet? Søyer må utrangeres tidligere pga jurbetennelse. Er dette registrert? Egenandelen er for stor, folk orker ikke bruke tid til all verden. Totalkostnaden er større for unge dyr enn for eldre.

Holmen: 860 søknader på erstatning for tap av sau/lam på utmarksbeite tatt av freda rovdyr er på 860 søknader. Ingen har klaget på dette - mulig årsak er at ingen orker mer?

- Hol: Tap av bjørn, er erstatningsordningen under revidering? Holmen: Tamreinlaget i Nord Trøndelag vil innføre en svensk modell. Det vil si at kr 100 000.- gis til dokumentasjon/forbyggende der det er dokumentert yngling av jerv og bjørn.

- Sigdal: Hør på Rasmusshaugen! Ikke begynn å stotre med pressen til stede. I tilfelle - hvem uttaler seg til pressen?

Radiomerking av gaupe. Hvordan skal vi innrette oss under jakta?
Norsk institutt for naturforskning v/Kjartan Sjulstad

Driver med feltarbeid - samler inn data til forskningsprosjekt. Dette for å få kunnskap om antall familiegrupper, hvordan beveger gaupa seg (arealbehov), hvordan den jakter og hva den spiser!

Scandlynx koordinerer forskning på gaupe i Skandinavia og mener det er 370 - 380 familiegrupper i Skandinavia - 80 grupper i Norge. Registreringer for Region 2 over 5 år kan finnes på deres hjemmeside.

For å få mest mulig informasjon må den enkelte gaupa følges. Det har i de senere år blitt benyttet gps - halsbånd. Posisjoner blir returnert på sms og blir overført til database som gir oversikt over bevegelser til dyra. Fangstmetoder er snare/bås og i enkelte tilfeller helikopter.

Østafjells har 30 gauper som følger rådyr/hjort

Gaupa har sine revir, han og hodyr går noe om hverandre. Størrelsen av revir pr gaupe avhenger av mattilførsel. Er det mye hjortevilt og sau i et område vil reviret til gaupe reduseres og omvendt dersom det er mindre tilførsler på mat - reviret blir større. Dersom en gaupe dør vil raskt en ny gaupe overta reviret i området.

Gaupa spiser i Hallingdal / Numedalområde:

Vinterstid: 48 % rådyr + hjort, småvilt/elg og sau

Sommerstid: 61 % sau + rådyr, hjort, småvilt/elg

Hund i jakta på gaupa er den mest effektive metoden.

Fra salen:

- Sikkerhet under jakta er viktig sammen med lokalkunnskap og geografi.
- For mest effektiv jakt er sporing i forkant, alfa omega for resultatet.

I snøfattige vintre er det i Østfold satt i gang et prosjekt satt ut viltkamera

Mer informasjon finnes på:

<http://www.rovdata.no/Gaupe/Bestandsstatus.aspx>

<http://scandlynx.nina.no/>

Hva skjer angående fellingstillatelse på rovdyr sesong 2011?
Fylkesmanns miljøvernnavdeling v/Øyvind Holm

Rovdyrpolitikken er konfliktfylt og er et politisk oppbygd system. Rovviltnemnda som er et politisk valgt organ i samarbeid med Fylkesmann forbereder kvotejakt på gaupe og gir lisensjakt på bjørn og gaupe. Videre er arbeidsoppgaver erstatningsordningene, nødverge hund og kompensasjonsordning for fellingslag. Ytterpunktene i rovdyrpolitikken svinger fra sv til sp. Kvotejakt har vi på gaupe som ligger over vedtatt bestandsmål. Hovedtiltak er å holde denne på et riktig nivå og mener 6 - 7 hungauper gir stabilitet. 10 hungauper på kvoten i år skal redusere antall gauper. Rovviltnemnda bør få og blir oppfordret til å avgjøre kvoten. Skadefelling skal kunne gis til alle arter hvor Fylkesmann utløser skademelding. På felling av bjørn skal lisensjakt gis - her er ikke kvotejakt innført. Lisensjakt ble gitt høsten 2010 fra 1. september til 15. oktober. Stortinget har sagt at det ikke skal være ynglende bjørn i Region 2.

Fra salen:

Er det etter forskriftene mulighet å få innført skadefelling på bjørn også etter 15. oktober?

Forskriftene sier at det er åpning for dette dersom det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning. Eventuelt utløses den?

Andre alternativer som sanking innsetting av sauene blir vurdert opp mot jakt etter denne tida.

Hva skjer til våren i de områdene som har bjørn som overvintrer? Dersom det ikke gis mulighet til jakt på sporsnø til våren ut i fra skadene fra i høst vil det føre til videre vandring for bjørnen. Må det avlives sau før ny fellingstillatelse gis?

Skadene på sau må tilbakemeldes til fylke snarest mulig, da er sjansen størst for å få innvilget fellingstillatelse. Hadde dokumentasjonen kommet tidligere høsten 2010 ville også sjansen for uttak vært større.

Hvor mange bjørner er det i Buskerud? Bjørneskader beitesesongen 2010 i både Modum, Uvdal og i Hallingdal.

Betingelsene for fellingstillatelse må følge forskrifter.

En Dna test vil kunne gi rask fellingstillatelse på en og samme skadebjørn. Alle ønsker en rask avgjørelse.

Innføring av lisensjakt i en periode fra 1. september til 15. oktober burde utvides til 1. november. Det ville øke resultat i jakt, fellingstillatelse gir sjelden resultat - det burde også gjelde for større områder enn hva som gis i dag.

Holmen mener at utvidelse av fellings utover 15. oktober er et biologisk og nasjonalt spørsmål og det er liten mulighet for at blir gitt.

Det viktigste vi kan gjøre er å dokumentere og rapportere alle spor og angrep av rovdyr. Tolking av forskrifter kan variere mellom fylkene.

Skadefelling = akuttsituasjon

På Geilo mistet en gardbruker 10 dyr av bjørn rundt hus på garden. Mener Holmen virkelig at det er beitedyr som har fokus? Rørosvedtak - Holmen undersøker.

Terskel for tap - hva ligger til grunn før reaksjon? Ved god kontakt mellom fylket, SNO, dyreeier og beitelag kan tillatelse gis over telefon.

Gps meldinger fra rovdyr har et etterslep på 14 dager før offentlig visning. Dette gir fylke og Nina gode forskningsresultat og kunnskaper. Men, sauebonden kunne også ha reddet dyr fra buskapen sin dersom han hadde vist at rovdyr var på vei mot dennes flokk.

Mulig det blir områder med sau og gjeter med 0 toleranse av gaupe - sauen med forkjørersrett i enkelte områder?

Beitebrukere per gard tåler ikke færre beitebrukere i forhold til gjerding og rovdyr Rapportering er som nevnt viktig og det Fylkesmann gjør er i samarbeid med næringen i forhold til erstatning og retningslinjer for tilskudd. En dialog mellom partene er viktig. For den enkelte kan en dialog mellom bonde/forvaltning framstå som vanskelig. Forslag til å gjennomføre oftere møter - helst tidlig på høsten. Det er en vanskelig interesseorganisering i fylket og utfordringen for næringen mot forskrifter for forvaltningen. Forvaltningen må ses fra grasrota og omvendt!

Kan gjøres: Buskerud har lite tap, med lokale utfordringer sett i forhold til andre fylker i landet vårt.

Differensiering fra næringen - nei, grunnlaget kunne bli fjernet. I områder er dette nå så vanskelig at alternative beitemuligheter må være eneste løsning.

Gjerdeproblematikken er også et stort problem - dette må tas individuelt!

Lav terskel for felling av rovdyr, er det 2 - 3 døde dyr eller? Gaupa er hovedproblemet! Ingen ønsker tap til rovdyr. Erstatningsordningen ønsker vi ikke. Etisk har vi store verdier. Fellingstillatelser må være ut fra tapet slik at vi fortsatt kan få leve i bygdene.

Tillatelse til praktisk lisensjakt på 1 bjørn mens det var minst 2 i Øvre Hallingdal i fjor høst. Vi tror bestandsmål er undervurdert - vi er langt over i Hallingdal som ikke skal ha bjørn i sitt område.

(forskriftene sier ikke ynglende bjørn i område)

Kvotering og tillatelse til lisensjakt gis av rovviltnemnda som gir en tillatelse av gangen.

Dukker det opp flere saker må de igjen møtes for økning av antall. Muntlig tillatelse kan gis raskt i samarbeid med Sno.

Tilbakemelding og dokumentasjon!

Beitebruksplan for kommunen. Hva er viktig?

Ål kommune v/Marit Nerol

For beitenæringen er det viktig å ha en beitebruksplan som er innarbeidet i arealdelen av kommuneplan med temakart og driftsveier. Planen må rulleres sammen med arealplanen for kommunen.

Bakgrunn for en beiteplan er å klargjøre bruk av beiteområder ovenfor kommuneplanleggere slik art dette blir tatt hensyn til under eventuelle nye utviklingsprosjekt - eksempel hyttefelt.

Næringen må engasjere seg gjennom beitelag, sau og geit eller bondelag/småbrukerlag som må sende inn høringsuttalelse til planer. Det er viktig å komme inn i planleggingen så tidlig som mulig, da det vil føre til et bedresamarbeid med bedre løsninger.

Godt kartgrunnlag for kommunene ved bruk av temakart.

Det må til en felles forståelse av å utnytte produktive areal til matproduksjon og for å øke selvforsyningsgraden i distrikts Norge.

Fra salen:

- Viktig ved planlegging og utarbeiding av hyttefelt. Her kan det fort bli konflikter med beitedyr og bandtvang.
- Inngjerding av helehyttefelt vil redusere konflikt mellom hyttefolk og beitedyr. Avklaring av beiterett og eventuelt andre utfordringer vil en beitebruksplan kunne være konfliktdempene ved at utfordringene ble avklart på forhånd!

Landbruksdirektør Astrid Aas orienterte kort om Prosjekt 40 000 - 4.

Utvikling i Buskerud i 2006 - 2007 viser en næring med god struktur og gode resultater. 25 - 30 har vist interesse for utvikling og interesse forbygg. Bu midler gis fremdeles til driftsbygninger og Innovasjon Norge vil fremdeles prioritere dette.

Orientering fra 40 000 på 4 om tilgang på fjellbeite i Øvre Hallingdal.
v/ Koordinator Aslak Geir Skurdal

Viktig å bevare fjellområdene i fylket til beiting.

For 8 år siden viste vi ingenting om rovdyr i de øverste deler av fylket.

Andreas Groseth har lagt ned arbeid i å åpne for fjellbeite i område Ål / Hemsedal.

Det har vært i samarbeid med Aslak Geir Skurdal, Jon Lilleslett og Eldor Bjerke, fra prosjekt 40000 - 4. Av grunneiere har Ragnhild Havardsgard og Ola Lien hatt stort engasjement.

Prosjektet inviterte til befaring, informasjonsskriv med invitasjon til møte på Bromma hvor det møtte 40 stykker.

Etter ønske fra grunneierne ble Olav Håkon Sando ansatt som gjeter og ansvarlig for beiteområde.

Dette er et flott beiteområde som vil prioritere sau fra rovdyrutsatt beiteområder. Det er søkt om midler til ca. 2 km langt sperregjerde og om støtte til flytting av sau. Mulig plass til 2500 sau i et 100 000 da beiteområde hvor ca. 44 000 er meget godt sauebeite.

Slippdato på beite er ca. 7. - 9. juni

Dette vil medføre lenger tid på hjemme beite enn hva som er rutine for produsenter som flyttersauen til fjells.

Dette er ingen endelig løsning på rovdyrproblematikken i saueholdet. All sau kan ikke flyttes til fjells og ingen vet om rovdyra følger etter!